

Lausunto

8.6.2022

VN/20475/2021
VN/20475/2021-PLM-7

Ympäristöministeriö

VN/20475/2021-SAAP-2

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Ympäristöministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä ympäristönsuojelulain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi ympäristönsuojelulakiin (527/2014) uusi 44 b §, jossa säädettäisiin viranomaisen yhteydenpidosta valvontaviranomaisen ja hakijan kanssa sekä viranomaisen mahdollisuudesta järjestää yleisön kuulemistilaisuuksia. Puolustusministeriö pitää lisäystä hyvänä ja tarpeellisena, sekä viranomaisten välistä yhteistyötä edistävänä.

Esitys sisältää myös ehdotuksen Ympäristönsuojelulain 21 §:n 4 momenttiin lisättävästä säännöksestä, jolla tarkennettaisiin Suomen ympäristökeskuksen roolia ympäristövahingon vaaraa aiheuttaviin hylkyihin ja öljy- tai kemikaalivahingon yhteydessä likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä. Ympäristövaaraa aiheuttavien hylkyjen seuranta ja saneerausta on aiemmin tehty ns. Hylky-hankkeen rahoituksella ja joistakin hylkyistä on poistettu ennaltaehkäisevästi öljyä. Käytännössä Puolustusvoimat on toteuttanut saneeraustoimenpiteet virka-apupyynnön perusteella, rahoituksen tullessa ympäristöministeriön hallinnonalalta.

1.1.2019 asti öljyvahinkojen torjunnasta säädettiin omalla laillaan; tuolloin säännökset siirrettiin pelastuslakiin (379/2011) ja vastuuviranomaiseksi merialueella tuli Rajavartiolaitos. Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 11 §:n mukaan Puolustusvoimat voi antaa virka-apua yhteiskunnan turvaamiseksi siten kuin (kumotussa) öljyntorjuntalaissa tai muussa laissa säädetään. Pelastuslain 46 §:n 2 momentin kohdassa 13 säädetään, että SYKE, TRAFICOM ja Puolustusvoimat osallistuvat alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan siten, kuin pelastuslaissa tai muussa laissa säädetään. Puolustusvoimissa on katsottu, että öljynpoisto aluksista on ollut pelastuslain ko. kohdassa tarkoittamaa toimintaa ja on osallistunut hylkyjen saneeraukseen virka-apua antavana tahona myös 1.1.2019 jälkeen. Nyt säännös on tulossa ympäristönsuojelulakiin. Sen virka-apua sääntelevä pykälä on 187 § johon liittyvässä virka-apua antavien viranomaisten luettelossa Puolustusvoimia ei ole mainittu.

Muilla viranomaisilla kuin Puolustusvoimilla ei käytännössä ole riittäviä suorituskykyjä tehdä hylkyjen saneerauksia (öljynpoistoa) avomerellä. Puolustusvoimilla on tahtotila jatkaa toimintaa, siltä osin kuin se ei vaaranna päätehtävien suorittamista. Toiminnasta aiheutuu kuitenkin varsin merkittäviä kustannuksia, jotka on tähän saakka laskutettu ympäristöministeriöltä. Toiminnan jatkuminen edellyttääkin tarvittavan rahoituksen varmistamista myös vastaisuudessa.

Puolustusvoimien toimivalta saattaa kuitenkin muodostua ongelmaksi, jos toiminnan jatkossa katsotaan olevan ympäristönsuojelulain eikä pelastuslain alaista. Virka-apu edellyttää paitsi sen antajalle selkeää säännöstä virka-avun antamisesta, myös että virka-avun pyytäjän osalta on säädetty oikeudesta saada virka-apua. Koska ympäristönsuojelulaista puuttuu nimenomainen säännös Puolustusvoimien virka-avusta, on tulkinnanvaraista olisiko virka-apu enää mahdollista. Tämä tulisi jatkovalmistelussa ottaa huomioon. Selkeä säännös Puolustusvoimien virka-avusta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

hylkysaneeraustehtävän suorittamiseksi selventäisi oikeustilaa. Puolustusministeriö katsoo myös, että virka-apu on ympäristönsuojelulaissa syytä rajoittaa vain tähän tehtävään.

Ylijohtaja

Raimo Jyväsjärvi

Yksikön johtaja

Sara Kajander

Liitteet

Jakelu YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi Pääesikunta

VN/20475/2021-PLM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: